

Linschoten-Vereeniging

VERSLAG 98STE ALGEMENE LEDENVERGADERING, MUSEUM STERRENWACHT SONNENBORGH, UTRECHT 30 september 2006, 11.00 uur

Aanwezig namens het bestuur: drs Leo M. Akveld, voorzitter; drs Pieter Jan Klapwijk, secretaris;
Jan Boéré, penningmeester; dr. Hans Bonke, dr. Henk den Heijer,
leden

Aanwezige leden: 17

1. Opening

Voorzitter Leo Akveld opent de 98ste ledenvergadering van de Linschoten-Vereeniging in de sfeervolle begin 20ste eeuwse collegezaal van Sonnenborgh en zegt de medewerkers van Museum Sterrenwacht Sonnenborgh dank voor de verleende gastvrijheid. Een bijzonder woord van dank geldt het echtpaar Hans en Frieda Weekenstroom, leden van de Linschoten-Vereeniging en als medewerkers van Sonnenborgh tekenend voor de gastvrije ontvangst.

De voorzitter meldt dat bestuurslid Stefan Deconinck zich wegens gezinsuitbreiding laat excuseren. De aanwezigen tonen alle begrip.

2. Verslag van de 97ste algemene ledenvergadering, gehouden te Gent op 22 oktober 2005

De geboden leespaauze voor het ter vergadering rondgedeelde verslag geeft aanleiding tot de vraag hoe het selectieproces van uit te geven werken en de keuze van een passende bewerker verloopt. Voorzitter Akveld zet uiteen dat de volgorde meestal omgekeerd is: onderzoekers melden zich bij de Vereeniging met een voorstel voor de uitgave van een jaarnaal of een onderwerp voor een onderzoek, waarbij vervolgens begeleiders worden gezocht. Een recente uitzondering op deze regel was Lodewijk Huygens' Spaans Jaarnaal, dat via de Walburg Pers "binnenkwam". Er is sprake van voldoende aanbod; naast de concrete projecten is een aantal mogelijke initiatieven onderwerp van nadere studie. Als minimum omvang van een jaarnaal wordt een ondergrens van 50 pagina's gehanteerd. Kleinere jaarnalen zouden kunnen worden aangeboden aan het Tijdschrift voor Zeegeschiedenis.

Ook twintigste-eeuwse manuscripten worden op hun merites beoordeeld. Helaas is de aanvankelijk als deel 109 geplande reisbeschrijving van J.H. Hulsman na nadere beschouwing van de projectenlijst geschrapt: het manuscript had zeker zijn charmes, maar de nadruk lag wel érg sterk op het toeristische element.

Vlaamse reisverslagen kunnen evenzeer in de reeks *Werken* worden opgenomen; na de uitgave van oud-bestuurslid dr Jan Parmentier is er echter geen ander Vlaams geschrift in de reeks gepubliceerd. Het verslag wordt vastgesteld, onder dankzegging aan de secretaris.

3. Jaarverslag Linschoten-Vereeniging over 2005

Conform de traditie wordt het jaarverslag voorgelezen door de secretaris. De belangrijkste punten:

- Op 22 september werd in de Nederlands Hervormde kerk te Voorburg deel 103 uit de reeks *Werken van de Linschoten-Vereeniging ten doop gehouden: Lodewijk Huygens' Spaans Jaarnaal. Reis naar het hof van de koning van Spanje, 1660-1661*. Het jaarnaal was bezorgd door dr. Maurits Ebben, als historicus en hispanist verbonden aan de vakgroep Geschiedenis van de Universiteit Leiden. De bijeenkomst was georganiseerd in samenwerking met de Vereniging Hofwijk.
- Bij de ledenvergadering van 22 oktober 2005 traden de bestuursleden Vibeke Roeper en Lodewijk Wagenaar af. Vibeke Roeper werd als secretaris opgevolgd door Pieter Jan Klapwijk. Penningmeester Jan Boéré was eveneens aftredend, maar werd met algemene stemmen herbenoemd.

- Tijdens de jaarvergadering werd de Linschotenpenning 2003 uitgereikt aan de historicus Roelof van Gelder voor zijn boek *Naporra's omweg* en de Linschotenpenning 2004 aan de Franse uitgever Michel Chandeigne, voor zijn fond vertalingen van Nederlandse reisgeschriften.
- De Vereeniging kende een kleine teruggang in ledental: op 31 december 2005 waren er 550 leden tegen 561 leden het jaar daarvoor. Er is echter geen reden tot zorg. Ook in 2005 bleek het niet mogelijk de opgelopen achterstand in de uitgaven van de Werken in te lopen.

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld onder dankzegging aan de secretaris. De suggestie om het verslag de volgende keer vooraf rond te sturen zal op de financiële consequenties worden beoordeeld. Plaatsing op de website is een serieuze optie.

4. Financieel jaarverslag over 2005

- De Vereeniging kent een gezonde financiële basis: het batig saldo bedroeg het afgelopen jaar € 7.500. Voor deel 103 (het Spaans Journaal) kon in totaal € 4.500 subsidie worden gevonden, voor de delen 104 en 105 in totaal € 16.000, waarmee weer is gebleken dat maritieme manuscripten “het beter doen” bij de fondsenwerving dan niet-maritieme. Ook is geconstateerd dat fondsen onderling contact hebben over de door hen ontvangen subsidieaanvragen. Honorering van een subsidieaanvraag is geen automatisme. Fondsen stellen prijs op een financiële verantwoording en de zekerheid dat de continuïteit van de Vereeniging is gewaarborgd.

Verslag van de Kascommissie

De Kascommissie, bestaande uit de heren C.A. Jonkheer en M.K. Half, heeft op 24 augustus 2006 ten huize van de penningmeester de boeken over 2005 gecontroleerd en in orde bevonden. De commissie stelt de vergadering voor het bestuur te déchargeren voor het gevoerde beleid. Aldus geschiedt. De leden van de Kascommissie worden benoemd voor een tweede termijn.

5. Begroting 2006

- Voor 2006 wordt een batig saldo van € 6.500 voorzien. Als gevolg van de secretariaatswisseling zijn de bureaunkosten in vergelijking met 2005 iets gestegen. Het financiële beeld is in grote lijnen gelijk aan dat van het voorgaande jaar; opzeggingen en aanmeldingen van leden houden elkaar aardig in evenwicht. Zoals vorig jaar reeds is aangegeven, zal de contributie dit jaar niet worden verhoogd.
- Het eigen vermogen van de Vereeniging bedraagt ca. € 20.000. De reserve voor Tresoor III bedraagt € 15.000. Dit bedrag is ten opzichte van 2005 iets verminderd, in verband met gemaakte kosten voor voorbereiding van de publicatie (toezending van exemplaren Tresoren I en II; beschikbaarstelling van oude delen uit de reeks Werken aan de correctrice van de kopij). Op de vaste subsidiegevers zal voor Tresoor III geen beroep worden gedaan; voor speciale uitgaven als de Tresoor en de jubileumuitgave voor 2008 zullen extra fondsen worden geworven. De subsidieaanvraag voor Tresoor III aan het Prins Bernhard Cultuurfonds zal naar verwachting worden gehonoreerd.

6. Samenstelling van het bestuur

Na een zittingsperiode van vier jaar treedt voorzitter Leo Akveld op statutaire gronden af. In zijn toespraak stond de heer Akveld stil bij de ontwikkelingen die de Linschoten-Vereeniging in de afgelopen jaren heeft doorgemaakt. Hij constateerde met genoegen dat de Vereeniging minder te lijden heeft van een terugloop in ledental dan andere, vergelijkbare verenigingen en daarbij over een gezonde organisatorische en financiële basis beschikt. Ook staat voor de komende jaren een groot aantal interessante uitgaven op stapel. Met enige spijt in het hart over het ten einde lopen van zijn statutaire termijn, maar vol vertrouwen in de toekomst gaf de heer Akveld de voorzittershamer over aan zijn opvolger: de historicus Henk J. den Heijer, die sinds 2004 deel uitmaakt van het bestuur.

De vergadering stemde ook in met de benoeming van de historica dr. Anita van Dissel tot bestuurslid van de Vereeniging. Mevrouw Van Dissel was helaas verhinderd, maar heeft laten weten met enthousiasme zitting te willen nemen in het bestuur.

Anita van Dissel (1960) promoveerde in 1991 bij professor J. Bruijn op een onderzoek naar de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders. In hetzelfde jaar trad zij in dienst bij het Instituut voor Maritieme Historie in Den Haag, recentelijk opgegaan in het Instituut voor Militaire Historie.

7. Voortgang der Werken

- Met het uitbrengen van zowel deel 104, *Christenslaven*, als deel 105, *Expeditie naar de Goudkust*, zal de Vereeniging er dit jaar in slagen de achterstand in publicaties in te lopen. De uitgave van *Christenslaven* wordt begeleid door oud-bestuurslid Lodewijk Wagenaar, deel 105 wordt bezorgd door bestuurslid en nieuwe voorzitter Henk den Heijer. Beide delen zullen eind 2006 worden gepresenteerd. Hoewel het werven van voldoende fondsen voor het uitgeven van Werken steeds meer inspanningen vergt, gaat het bestuur van de Vereeniging onverdroten voort met het bouwen aan de serie Werken. De volgende delen zijn in voorbereiding:
- De volgende belangrijke uitgave is *Tresoor III*, de beredeneerde index op de delen 51 t/m 100. Samensteller Peter de Bode heeft hiervoor bijzonder veel werk verzet, daarbij bijgestaan door de Commissie van Toezicht, bestaande uit Ron Brand en Diederick Wildeman. Taalkundige en NRC-columnist Ewoud Sanders heeft toegezegd de inleiding voor zijn rekening te willen nemen. Jongstleden mei zijn de voorintekenformulieren naar de leden verstuurd. Naar verwachting zal *Tresoor III* in mei 2007 worden gepresenteerd.
- Najaar 2007 verschijnt deel 106, over de reis van toekomstig gouverneur-generaal Gustaaf Willem baron van Imhoff naar Cochin in 1739. Het journaal wordt bewerkt door Marleen Speelman en Marianne Wever-Nierop. Begeleider Lodewijk Wagenaar geeft tijdens de vergadering een korte toelichting op de uitgave.
- Het eeuwfeest van de Vereeniging in 2008 zal niet ongemerkt voorbij gaan. In ieder geval zal een bijzondere uitgave in de reeks *Werken* verschijnen, toegespitst rond het journaal van de reis naar Indië in de periode 1816-1819 van Maurits Ver Huell (1787-1860). Oorspronkelijk zou alleen het verhaal van Ver Huell worden gepubliceerd, voorzien van inleidingen waarin de maritiem-historische en kunsthistorische context worden belicht. Contact met de historicus dr. Ch.F. van Fraassen te Goes heeft evenwel geresulteerd in een verbreding van de opzet. Dr. Van Fraassen heeft onderzoek verricht naar journalen die geschreven zijn aan boord van schepen die deel uitmaakten van dezelfde expeditie als het schip van Ver Huell, waaronder het journaal van marineofficier Hendrik 't Hooft. Deze vormen een goede aanvulling op de beschrijving van het militaire karakter van de expeditie en zullen met het journaal van Ver Huell worden gecombineerd. De jubileumuitgave zal naar verwachting twee tekstdelen en een platendeel omvatten. In het platendeel zal een selectie van de aquarellen van Ver Huell uit de collecties van het Gemeentemuseum Arnhem en het Maritiem Museum Rotterdam worden opgenomen.
- Deel 108 (hernummerd; in het vorige verslag nog aangeduid als deel 107) verschijnt in 2009. Dit is de zogenoemde *roteiro* (land- en kustbeschrijving) van Brazilië, tussen 1625 en 1637 gecompileerd door Johannes de Laet, bewerkt door Ben Teensma.
- Deel 109 (idem, was oorspronkelijk deel 108) verschijnt in 2010. Het betreft het verslag van Itz Henricus Nijgh over de activiteiten van Nederlandse marineschepen tijdens de Atjeh-oorlog (1873-1874), bewerkt door marinehistoricus Herman Stapelkamp.

De tijdens de jaarvergadering in Gent aangekondigde plannen tot heruitgave van de delen 1 tot en met 25 in de reeks *Werken van de Linschoten-Vereeniging* beginnen concrete vormen aan te nemen. Met de initiatiefnemers Uitgeverij Van Wijnen te Franeker en Walburg Pers te Zutphen zijn inmiddels verkennende gesprekken gevoerd. Het plan is de herdrukken in drie edities uit te brengen: de standaarduitgave, een uitgave gebonden in kunstleer en een luxe-editie gebonden in echt leer.

Intekenaren op de serie worden automatisch lid van de Vereniging; bestaande leden krijgen 50% korting op de standaarduitgave en kunnen per deel intekenen om op die manier hun serie aan te vullen. Het is niet de bedoeling dat nieuw uit te brengen delen ook in een luxe-editie zullen verschijnen. Hiervoor blijven de bekende blauwe linnen banden de standaard. De herdrukken zullen in ongewijzigde vorm verschijnen, alleen de oorspronkelijke uitslaande kaarten en prenten zullen op een andere manier worden gedrukt om de kosten te beperken. Praktische oplossingen bij het drukproces zijn ter beoordeling van de uitgevers; de Linschoten-Vereeniging heeft echter het laatste woord en houdt het auteursrecht over de delen. Bij eventuele problemen berust het zakelijke risico van het project bij de uitgevers; de Vereniging blijft daarbij buiten schot. De uitgevers komen te zijner tijd met een voorstel; zakelijke details worden nader geregeld.

De omstandigheid dat van de delen 11, 12 en 20 nog een aantal exemplaren in voorraad is (hetgeen ook geldt voor een aantal delen uit de reeks 26 t/m 50) kan als een beredeneerd risico worden gezien. De oude delen staan voor een *pro forma*-bedrag op de balans. Wellicht willen de uitgevers deze voorraad overnemen.

De uitgevers zijn nog op zoek naar mensen die bereid zijn de in hun bezit zijnde delen uit de reeks 1 t/m 25 beschikbaar te stellen voor het scannen ten behoeve van de herdruk. De delen worden gedemonteerd en vervolgens gescand, maar na het scannen weer opnieuw gebonden. Voorzitter Akveld roept de leden op om kenbaar te maken wie daarvoor zijn exemplaren beschikbaar wil stellen.

8. Rondvraag

Voorafgaand aan de rondvraag meldt de voorzitter nog de volgende zaken:

- De Linschotenpenning voor 2005 wordt dit jaar nog niet uitgereikt. De commissie zal zich over geschikte kandidaten buigen en hoopt volgend jaar kandidaten voor de penningen voor 2005 én 2006 te kunnen voordragen.
- Het afgelopen jaar verschenen twee nieuwsbrieven. De website, verzorgd door bestuurslid Stefan Deconinck, is inmiddels weer *up to date*.
- De samenwerking met de Hakluyt Society krijgt in een zeer bedaard tempo gestalte. De Britse zustervereniging is wat formeler van structuur dan de Linschoten-Vereeniging, hetgeen het tempo van de zich ontwikkelende samenwerking wat vertraagt.

De volgende vragen kwamen uit de zaal naar voren:

- De heer J. Betlehem uit Amsterdam zou het waarderen indien de jaarvergadering zou kunnen worden uitgebreid met een lezing. Het bestuur bekijkt per bijeenkomst wat de mogelijkheden zijn. De huidige bijeenkomst wordt gehouden in een historisch gebouw, met een uitgebreide rondleiding als middagprogramma.
- De heer R. Brand uit Pijnacker informeert naar andere activiteiten in het jubileumjaar. Naar de mening van het bestuur is de Vereniging aan zijn stand verplicht om het één en ander te organiseren, zoals ook bij het negentigjarig bestaan is gebeurd. Binnenkort zal het bestuur zich hierover beraden. In ieder geval zal in samenwerking met de Vereniging voor Zeegeschiedenis een klein boekje over honderd jaar Linschoten-Vereeniging worden uitgebracht, samengesteld door prof.dr. F. Gaastra van de Universiteit Leiden.

10. Sluiting

Na de oproep van de penningmeester aan de leden om hun contributie tijdig te betalen sluit voorzitter Akveld voor de laatste maal de vergadering. Hij dankt de leden voor hun aanwezigheid en wenst hen een genoeglijke voortzetting van de dag.